

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

353 – 71 / 19
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 37082 датум 11.12.19

**МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ,
БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА**

11 000 Београд
Немањина 22-26

На основу члана 18. став 4. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, бр. 79/05 и 54/07), Заштитник грађана је са становишта своје законом утврђене надлежности, размотрио текст **Нацрта закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица** (у даљем тексту: Нацрт закона), који је Министарство доставило на мишљење актом 110-00-599/2019-05 од 26. новембра 2019. године и даје следеће

**МИШЉЕЊЕ
НА НАЦРТ ЗАКОНА О ПРАВИМА БОРАЦА, ВОЈНИХ ИНВАЛИДА, ЦИВИЛНИХ
ИНВАЛИДА РАТА И ЧЛАНОВА ЊИХОВИХ ПОРОДИЦА**

Заштитник грађана подржава напоре предлагача да овим законом изврши кодификацију области борачко-инвалидске заштите и цивилних инвалида рата која је уређена различитим прописима. Ипак, приликом нормирања појединих решења потребно је да се законодавац руководи основим принципом доношења овог закона како се не би смањивао достигнути ниво права корисника по важећим прописима, односно да се призната права не умањују, као и да се задржи иста висина примања, уз могућност повећавања појединих права.

Заштитник грађана овом приликом указује на неопходност да се убудуће нацрти закона, а посебно системски, достављају у прописаним роковима како би се извршила свеобухватна анализа прописа. С тим у вези, Заштитник грађана је у овом мишљењу указао на недостатке које је уочио у остављеном краком року, а које је потребно поново сагледати и унапредити.

Појединачне примедбе

Приликом сагледавања предложених решења у Нацрту закона потребно је још једном размотрити одредбу члана 5. овог нацрта како би се утврдило да ли су овом одредбом обухваћени и учесници у рату и оружаним акцијама у миру и у другим периодима који овде нису поменути.

Сагледавајући одредбу члана 9. Нацрта закона може се уочити да није нормирана ситуацију када је оштећење организма ратног војног инвалида настало при вршењу војних дужности у иностраној земљи ако га је на вршење тих дужности упутио надлежни војни орган у оквиру међународних обавеза. Важећом одредбом члана 3. став 1. тачка 1) Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца („Сл. лист СРЈ”, бр. 24/98, 29/98 - испр. и 25/00 - одлука СУС и “Сл. гласник РС”, бр. 101/05 - др. закон, 111/09 - др. закон и 50/18) је прописано да је ратни војни инвалид југословенски држављанин који је задобио рану, повреду, озледу или болест, па је због тога наступило оштећење његовог организма најмање за 20%, између осталог и при вршењу војних дужности у иностраној земљи која је у оружаном сукобу ако га је на вршење тих дужности упутио надлежни војни орган у оквиру међународних обавеза Савезне Републике Југославије.

Одредба члана 11. Нацрта закона која гласи: „ ако по том основу не може остварити статус ратног војног инвалида у својој држави“ садржи недовољно прецизну формулацију када се странац може сматрати ратним војним инвалидом и под којим условима. Наиме, уколико се има у виду да је услов за признавање својства ратног војног инвалида чињеница да је био нпр. припадник оружаних снага СРЈ и то у циљу одбране суверенитета и очувања територијалног интегритета СРЈ поставља се питање из којих разлога би му страна држава признала то својство. С тим у вези, ова одредба има чисто декларативан карактер без изгледа да у примени произведе правно дејство. Ни само Образложење закона, иако би требало, не пружа одговор на ово питање нити нуди аргументе за усвајање оваквог решења. Такође, непосредно у вези са признавањем својства ратног војног инвалида странцу јесте и члан 31. став 2. овог нацрта којим се члановима његове породице ускраћује могућност остваривања права из овог закона с обзиром на то да је држављанство Републике Србије прописан као основни услов за подношење захтева за остваривање права.

Иако је у образложењу Нацрта закона прокламовано да се неће умањивати ниво остварене заштите, круг лица које чине чланове породице палог борца је сужен у члану 24. став 3. овог нацрта, јер су искључени су брат, сестра и унук палог борца које је пали борац издржавао. Предлажемо да се још једном сагледа ова одредба ради обезбеђивања и убудуће заштите поменутих чланова породице имајући у виду заштиту коју уживају по важећим прописима.

Чланом 24. став 3. тачка 1) Нацрта закона прописано је да је члан породице палог борца супружник или лице које је са палим борцем живело у ванбрачној заједници и са њим имало заједничко дете. Наведеном одредбом лицу које је са палим борцем живело у ванбрачној заједници, додаје се још један услов, да би се сматрало чланом породице и да би по том основу остваривало одређена права: да је са палим борцем имало заједничко дете. Дакле, Нацрт закона тражи остваривање оба услова кумулативно (ванбрачна заједница и заједничко дете), да би ванбрачни партнер ушао у круг чланова породице. Од супружника се исто не тражи. Овакво решење ставља у неједнак положај брачног и ванбрачног партнера, што је супротно уставној одредби којом је утврђено да се ванбрачна заједница изједначава са браком, у складу са законом (члан 62. став 5. Устава). Поменутом уставном одредбом утврђено је право, ради чијег спровођења законодавац треба да пропише решења којима ће се омогућити једнак третман чланова брачне и ванбрачне заједнице. Прописивањем услова да ванбрачни партнер мора да има и заједничко дете са палим борцем, да би се сматрао чланом породице, док супружник не мора да испуни тај услов, свакако се не омогућава једнак третман чланова брачне и ванбрачне заједнице. С друге стране, у чл. 25, 26, 27. и 28. Нацрта закона, приликом набрајања лица која се сматрају члановима породице, потпуно је изостављен ванбрачни партнер. Уколико се узме у обзир